UUTISET

Kauppaehdot tulevat usein tavarantoimittajan puolelta. Esimerkiksi leipäpuolella hävikkivastuuta ehdotetaan itse, kun uutta tuotetta yritetään saada valikoimaan. **HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA ESA KIISKINEN, KESKO**

MTK-Pohjois-Savo: Lähiruokaa kauppaan

MTK-Pohjois-Savo vetoaa alueosuuskauppa PeeÄssän johtoon, että kotimainen lähiruoka saisi sille kuuluvan arvon elintarvikehankinnoissa.

Suomalaista lähiruokaa odottaa enemmistö kaupan asiakkaista, kuluttajista ja elintarvikeketjun toimijoista, tuottajaliitto muistuttaa.

MTK-Pohjois-Savon mukaan S-ryhmän Inex-Partners Oy on muuttamassa kotimaisten vihannesten, marjojen ja hedelmien ostokäytäntöjään. Suorat hankinnat viljelijöiltä ovat vähenemässä, hankinnat tehdään väliportaiden kautta.

Tuottajaliiton mielestä kaupan tulisi lisätä omia suoria hankintoja lähialueen viljelijöiltä. Näin voitaisiin varmistaa kotimaisten tuotteiden saanti ja tuoreus.

MTK-Pohjois-Savo on huolissaan ensi vuonna voimaan tulevan kilpailulain muutoksen tulkinnoista. Liiton mielestä kilpailulaki ei koske paikallisia kauppoja, ainoastaan keskusliikkeitä.

”Paikalliset ja alueelliset kaupat voivat maksaa esimerkiksi tuoreudesta, korkeammasta laadusta, tuottajan nimestä ja joustavuudesta enemmän kuin kaupan merkkien bulkkitavarasta”, MTK-Pohjois-Savo viestittää.

Liiton mielestä alueelliset ja paikalliset kaupat voivat neuvotella miten haluavat. Kyseenalaiseksi käytäntö muuttuu, mikäli lähitoimittajien kanssa ei ollenkaan neuvotella.

REIJO VESTERINEN

TALOUDESTA LYHYESTI

Osinkovero-uudistusta hiotaan

Osinkoverosta riittää vääntämistä tänään alkavassa budjettiriihessä. Päähallituspuolueet pääsivät yhteisymmärrykseen uudistuksen päälinjasta, mutta yksityiskohdissa on vielä hiomista.

Kokoomus haluaa pienet pörssiosingot verottomiksi tuhanteen euroon asti. Vaihtoehtoisesti verottoman luovutusvoiton alarajaa voidaan nostaa. Sosialidemokraatit eivät innostu ehdotuksesta. Hallitus ei ole valmistellut uudistusta.

Kuluttajat arvioivat taloutensa huonoksi

Kuluttajien luottamus talouteen on pysynyt heikkona. Luottamusindikaattori oli Tilastokeskuksen mukaan elokuussa 5,0. Luku on sama kuin heinäkuussa.

Indikaattori on korkeammalla kuin vuosi sitten mutta selvästi pitkäaikaista keskiarvoa heikommalla tasolla.

Kuluttajien odotukset Suomen taloudesta sekä varsinkin työttömyyskehityksestä ovat edelleen kielteisiä. Myös arviot kuluttajien omasta taloudesta ovat pysyneet varovaisina.

Yritysten luottamus synkkeni elokuussa

Elinkeinoelämän näkymät synkistyivät edelleen elokuussa. Elinkeinoelämän keskusliiton mukaan luottamus on heikentynyt kaikilla toimialoilla.

Teollisuudessa luottamus laski selvästi. Myös rakentamisessa näkymät heikkenivät edelleen. Palvelualoilla luottamusindikaattori kääntyi uudelleen laskuun.

Vähittäiskaupan luottamus putosi voimakkaasti myynnin heikentymisen vuoksi.

Eläke-Fennian sijoitukset puoleen

Eläkevakuutusyhtiö Eläke-Fennialle kertyi sijoituksista 1,9 prosentin tuotot alkuvuonna. Hyvä alkuvuosi kääntyi keväällä laskuun kehittyvillä markkinoilla. Vuosi sitten yhtiön sijoitukset tuottivat 3,6 prosenttia.

Eläke-Fennian sijoitusjohtaja **Eeva Grannenfelt** arvioi markkinoiden ennakoitavuutta heikoksi loppuvuonna.

Ensi vuoden alusta Eläke-Fennia ja Lähi-Tapiola Eläkeyhtiö yhdistyvät. Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elon taival alkaa 24 prosentin markkinaosuudella.

Egyptin-matkat perutaan

Aurinkomatkat, Finnmatkat, Tjäreborg ja Detur peruvat kaikki ensi talven valmismatkansa Egyptiin. Matkan varanneille asiakkaille tarjotaan korvaavaa kohdetta tai rahoja takaisin.

Peruminen koskee syksyn ja ensi kevään Egyptin-matkoja.

Venäjän talous sakkaa selvästi

Venäjän talouskasvun hidastuminen jatkuu. Maan hallitus alentaa talouden kasvuennustettaan tälle ja ensi vuodelle. Venäjä heikentää kasvuennustettaan toistamiseen tänä vuonna.

Venäjän valtiovarainministeriö ennustaa talouden kasvavan tänä vuonna 1,8 prosenttia. Aiemmin uskottiin 2,4 prosentin kasvuun.

Keskon Kiiskinen: ”Asiakkaiden kukkarolle ei ole varaa mennä”

Yli puolet K-ryhmän kauppojen ruuista hankitaan keskitetysti. Kesko aikoo tehostaa omien merkkiensä tuotteiden valvontaa, kertoo hallituksen puheenjohtaja Esa Kiiskinen.

SAARA OLKKONEN

Keskon hallituksen seitsemästä jäsenestä kolme on K-kauppiaita, niin myös hallituksen puheenjohtaja, Espoon Sellon Citymarketia puoli vuotta vetänyt kauppias Esa Kiiskinen (oik.). Edellisessä kaupassa Helsingin Kontulassa hän viihtyi 18 vuotta. Lähiruokabuumi näkyy Kiiskisen mukaan kaupassa tuoreempina tuotteina.

Kilpailulain uudistus ei takaa, että kaikkien halukkaiden myyjien tavarat pääsisivät kaupan hyllylle.

”Tyhjää tilaa ei ole, vaan aina kun uusi tuote otetaan sisälle, niin joku pitää laittaa pois”, sanoo Keskon hallituksen puheenjohtaja, espoolaisen kauppakeskus Sellon Citymarketin kauppias **Esa Kiiskinen**.

Kiiskisen mukaan pienten toimijoiden tuotteiden pääsyn helpottamiseksi kaupan valikoimiin ei tarvita lainsäädäntöä, vaan pikemminkin koulutusta ja rohkaisua.

”Hyvät tuotteet pääsevät tänäkin päivänä hyllyyn, jos asiakkaat haluavat niitä ostaa.”

”Ongelma ei ole se, ettei pienten toimijoiden tuotteita haluta, vaan se, ettei niitä löydetä. Kontaktin luomista pitäisi helpottaa.”

Kilpailulakiin lisätään uusi säännös, jonka mukaan K- ja S-ryhmällä on päivittäistavarakaupassa määräävä markkina-asema, sillä niiden markkinaosuudet Suomessa ylittävät 30 prosentin rajan. Kilpailu- ja kuluttajavirasto pääsee tällöin helpommin tarkastamaan ketjujen ostoehtoja, jos niitä pidetään kohtuuttomina.

”Kauppaehdot tulevat usein tavarantoimittajan puolelta. Esimerkiksi leipäpuolella hävikkivastuuta ehdotetaan itse, kun uutta tuotetta yritetään saada valikoimaan”, sanoo Kiiskinen.

”En koe, että teemme mitään väärin nytkään. Kaikki alennuksen pyytämiset ja hinnan tinkaamiset tehdään kuluttajia varten. Ei ole kyse epärehellisestä toiminnasta.”

Yli puolet ruuista hankitaan keskitetysti

Kiiskinen pohtii, vähentääkö lakiuudistus hankinnan keskittämistä. Jo nyt K-kauppiailla on Kiiskisen mukaan täysi vapaus ostaa tuotteita, mistä haluavat.

Kiiskisen mukaan K-ryhmässä keskitetysti hankitun valikoiman osuus on ruuissa 50–80 prosenttia. Osuus riippuu kaupan koosta ja kauppiaan aktiivisuudesta.

”Isoissa kaupoissa oman valikoiman osuus on isompi, kun erikoistuotteille on tilaa.”

Sellon Citymarketissa keskitetyn valikoiman osuus ruuista on 60–70 prosenttia. Suoratoimittajia on paljon hedelmä- ja vihannespuolella sekä lihassa ja kalassa.

Tuoreen lihan hankkimisen monilta pieniltä toimijoilta Kiiskinen on kokenut hankalaksi.

Laki voi vaikuttaa markkinointirahoihin

Lähituotteita ostettaessa pitää Kiiskisen mukaan miettiä, onko tuotteella sellaista lisäarvoa, että kuluttajat olisivat valmiita maksamaan siitä bulkkituotetta korkeamman hinnan. Saisiko tuotteelle rakennettua brändiä?

”Lisäarvotuotteissa oikeaa hintaa voi olla vaikea löytää, jos myyjäkään ei lisäarvoa näe.”

Kauppa lisää ehtoja, jos se ei ole vakuuttunut, että tuote menee kaupaksi. Tavarantoimittaja maksaa Kiiskisen mukaan usein lehti-ilmoituksen, jos kauppaa mietityttää, pitääkö asiakas tuotteesta.

Esimerkiksi leipomotuotteissa ostoehtona voi olla kaupan saama alennus, jos vuosiostot nousevat tietylle tasolle.

Jos valmistaja haluaa kasvattaa markkinaosuutta ja laittaa leipää enemmän esille, hän ottaa hävikin omalle vastuulleen. Se näkyy myös tuotteen hinnassa. Uutuuksille kauppa myy hyllyjen päätyyn erikoisesittelypaikkoja. Lanseerausrahalla ostetaan lehti-ilmoittelua.

Kilpailulain uudistus voi Kiiskisen mukaan vaikuttaa myös markkinointirahojen keräämiseen ja käyttöön.

Omien merkkien valvonta tiukemmaksi

Kilpailulain muutos ei Kiiskisen mukaan vaikuta Keskon strategiaan. Enemmän siihen vaikuttaa kuluttajakäytöksen muutos ja verkkokauppa, johon tullaan jatkossa panostamaan.

Kukaan ei tiedä, minkä verran suomalaiset tilaavat tavaraa ulkomailta. ”Verotulot jäävät saamatta”, muistuttaa Kiiskinen.

Myös vastuullisuuden merkitys kaupassa on kasvanut. Kiiskisen mukaan omille merkeille teetettyjen tuotteiden valvonta tiukkenee edelleen. Hevosenlihaskandaali järkytti myös Keskoa, kun hevosenlihaa löytyi omalta tavaramerkiltä.

Kesko on myös huolissaan yleisestä taloudellisesta tilanteesta. Keskon hallitus odottaakin maan hallituksen tänään käynnistyvää budjettiriiheä jännityksellä.

> Ongelma ei ole se, ettei pienten toimijoiden tuotteita haluta, vaan se, ettei niitä löydetä.«
>
> **ESA KIISKINEN**

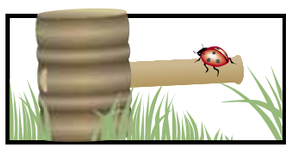

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA

”Asiakkaiden kukkarolle ei ole varaa mennä. Arvonlisävero on kipurajalla.”

EK:n hallituksen varapuheenjohtaja, yrittäjävaltuuskunnan puheenjohtaja Kiiskinen toivoo keskitettyä työmarkkinaratkaisua. Hän arvelee, että Suomen taloudessa on näköpiirissä monta vuotta pientä kasvua.

PAULA LIESMÄKI

Tarvitaanko lähiruoka-käsitettä?

Suomalaisen ruuan maine on Keskon hallituksen puheenjohtaja **Esa Kiiskisen** mukaan niin hyvä, että se käy luomuruokaa vastaan.

Kiiskinen pohtii, tarvitseeko lähiruoka-käsitettä käyttää. Luomuruoka, lähiruoka, suomalainen ruoka ja Suomessa valmistettu ruoka menevät hänen mukaansa iloisesti sekaisin. ”Minulle suomalaisuus riittää kuluttajana.”

”Suomalaiset arvostavat kotimaisuutta, mutta pieni tsemppi tekisi terää”, sanoo Kiiskinen.

”Parikymmentä vuotta sitten, kun aloimme tuoda kinkkuja Tanskasta Suomeen, yksi asiakas otti minut puhutteluun. Hän sanoi, ettei osta tanskalaista kinkkua, vaikka se maksaisi markan. Se markka menee Tanskaan. Jos kaikki ajattelisivat samoin, asiat olisivat paremmin.”

”Aina kun mahdollista, osta suomalaista”, Kiiskinen ajattelee. Hän kannustaa miettimään, että suomalaisen tuotteen ostaminen tukee lähiyhteisöä.

”Olen joskus laittanut tuotteen pois myynnistä, kun se on ollut uusiseelantilaista lammasta, ja siinä on ollut suomenlippu paketin kyljessä. Se on mielestäni huijausta.”

Mitä viljelijä merkitsee Keskolle?

”Varmaan ihan kaikkea. Meidän päätoimialamme on ruoka. Tuottaja, elintarviketeollisuus, kauppa – kukaan näistä ei pärjää ilman toista. Tai tuottaja voisi pärjätä ilman meitä, mutta ilman tuottajia ei ole kauppaa.”

PAULA LIESMÄKI

Liikenteen turvallisuusvirasto karsisi autokortin inssipaikkoja

Liikenteen turvallisuusvirasto Trafin suunnitelma karsia auton ajokokeen paikkakuntia huolestuttaa Autokoululiittoa. Liikenne- ja viestintäministeriö kertoo saaneensa huolestuneita yhteydenottoja myös kansanedustajilta ja kansalaisilta.

Nykyään insinööriajon voi suorittaa 103 paikkakunnalla. Määräyksen voimaantultua näistä 31 karsiutuisi pois.

Suomen autokoululiitto pelkää uudistuksen karsivan autokouluja ja olevan epätasaarvoinen kansalaisille.

Liiton puheenjohtaja **Jarmo Jokilampi** huomauttaa, että ennen kuljettajatutkintoa on käytävä tutustumassa inssipaikkaan. Autokoululainen saa ajaa vain kaksi tuntia vuorokaudessa, joten reissulle on otettava muitakin oppilaita. Tämä tekee muille paikkakunnille tehtävistä matkoista monituntisia, ja koulusta tai töistä on ehkä jäätävä pois.

Jokilampi uskoo, että inssipaikkakuntien vähentäminen saisi autokouluja lopettamaan toimintansa. Inssipaikkakunnilla käyminen nostaisi autokoulujen kuluja.

> Nykyään inssin voi suorittaa 103 paikkakunnalla. Määräyksen voimaantultua näistä 31 karsiutuisi pois.

Trafin lakimies **Tuire Simonen** myöntää, että määräys vaikuttanee autokoulujen toimintaan, vaikkei kohdistukaan siihen.

Trafin mukaan uudistuksen takana on ajatus tasapuolisuudesta ja turvallisuudesta. Inssin vaatimusten pitäisi olla kaikille yhteiset ja liikenneympäristön samantyyppinen.

Jarmo Jokilampi ei usko, että uudistus parantaisi turvallisuutta.

Ajamisen oppiminen ei lopu kortin suorittamiseen. Suomen kaltaisessa maassa on kestämätön peruste, että ajokorttipaikkakuntien pitäisi olla samanlaisia. Suomessahan ei silloin olisi kuin viisi inssipaikkakuntaa, Jokilampi sanoo.

Ei koske mopo- ja traktorikortteja

Karsiminen ei koskisi mopo-, mopoauto- ja traktorikortin eikä ajokokeeseen sisältyvän käsittelykokeen suoritusta.

Suomessa on liikenne- ja viestintäministeriön mukaan jo nyt noin 140 autokoulua paikkakunnilla, joilla ei voi suorittaa inssiä.

Trafin määräysluonnos on parhaillaan lausuntokierroksella, joka päättyy elokuun lopulla.

MT–STT

Teleyritykset nostavat laajakaistan hintaa

Moitteita viestintävirastolta

Viestintävirasto moittii viittä suurinta teleoperaattoria kuparipohjaisten laajakaistaliittymien asiakkaille koituvista isoista hinnankorotuksista. Anvia, DNA, Elisa, SSP-Yhtiöt ja Telia Sonera Finland korottavat kiinteiden kupariliittymien hintoja 10–20 prosenttia heinä–syyskuun aikana.

Kohtuuttoman korkeat tilaajayhteyshinnat voivat pahimmillaan kokonaan estää uusien teleyritysten pääsyn laajakaistamarkkinoille, virasto katsoo tiedotteessan.

Se taas kaventaa käyttäjien mahdollisuuksia valita liittymän toimittaja ja saada laajakaistapalvelua.

Virasto muistuttaa, että kupariyhteyksissä Suomen hinnat kuuluvat jo ennestään EU-maiden korkeimpiin. Kukausimaksu vaihtelee korotusten jälkeen Anvian 11,90 eurosta Soneran 13,99 euroon. EU:n keskiarvohinta oli maaliskuussa 7,97 euroa.

Uutta hinnoittelumallia valmistellaan

Uusi hinnoittelumalli, jossa asetetaan enimmäishinta suurimpien yritysten perimille kuukausimaksuille, on valmistelussa.

”Nyt ilmoitetut hinnankorotukset vahvistavat käsitystäni enimmäishintojen välttämättömyydestä”, Viestintäviraston pääjohtaja **Asta Sihvonen-Punkka** toteaa tiedotteessa.

”Pidän myös entistä tärkeämpänä, että saamme tietoyhteiskuntakaari-lakihankkeen myötä nykyistä tehokkaammat mahdollisuudet puuttua kohtuuttomaan hinnoitteluun.”

MT